

УДК 378.016:796.344]:37.091.315.7

DOI: <https://doi.org/10.33989/2524-2474.2023.81.289391>

ОЛЕНА МОМОТ

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9187-1036>

(ПОЛТАВА)

Place of work: Poltava V.G. Korolenko National Pedagogical University

Country: Ukraine

Email: tmovsd@ukr.net

СЕРГІЙ НОВІК

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8718-6271>

(ПОЛТАВА)

Place of work: Poltava V.G. Korolenko National Pedagogical University

Country: Ukraine

Email: novik.s1983@gmail.com

ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ «ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ БАДМІНТОНУ»

Анотація. У статті розкрито зміст і структуру програми навчальної дисципліни «Теорія і методика викладання бадмінтону», відповідно до освітньо-професійної програми підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 014 Середня освіта (Фізична культура), яку впроваджено в освітній процес факультету фізичного виховання та спорту Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленко, мета полягає у формуванні у студентів знань щодо вивчення історії, теорії і методики викладання бадмінтону, оволодіння технічними прийомами та тактичними діями гри, набуття необхідних знань, вмінь і навичок для самостійної педагогічної та організаційної роботи в різних ланках фізкультурно-спортивної діяльності.

Зміст матеріалу з навчальної дисципліни «Теорія і методика викладання бадмінтону» включає як практичні заняття, так і теоретичні розділи, направлені на формування фізичної культури здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, заснованого на глибоких знаннях та переконаннях, прагнення до досягнення гармонійної єдності фізичного і духовного в людині, звичці самостійно піклуватися про своє здоров'я і фізичне вдосконалення.

Очікуваними результатами навчання з дисципліни є відтворити термінологію з бадмінтону; знати історію розвитку бадмінтону у світі і в Україні; основні прийоми техніки і тактики гри, методика їх навчання; правила гри; види робочої документації під час проведення змагань, жести судді; назвати загальні положення гри, назви ліній, розміри майданчика; продемонструвати виконання основних технічних прийомів і тактичних дій гри у бадмінтон; застосовувати на практиці основні прийоми техніки і тактики; судити гру, показуючи суддівські жести; оцінювати рівень виконання технічних елементів та тактичних прийомів у бадмінтоні.

Проаналізовано наукові дослідження, які присвячені проблемі розвитку виду спорту – бадмінтон.

Ключові слова: бадмінтон, майбутній учитель фізичної культури, фізична культура, заклад вищої освіти, навчальна дисципліна.

Постановка проблеми у загальному вигляді. На теперішній час, актуальним залишається питання формування у студентів компетенцій зберігати та приумножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку фізичної культури та спорту, використання різних видів та форм рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. Вирішити це питання можливо за допомогою гри в бадмінтон як засобу фізичного розвитку та зміцнення фізичного здоров'я молодого покоління, універсального виду спорту, мотиватора до занять фізкультурно-спортивною діяльністю.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичною основою до проведених у цьому напрямі досліджень стали розробки побудови методичних систем В.П. Беспалько, Т.А. Бороненко, В.В.

Краєвського, зокрема в системі професійної освіти С. С. Вітвицької, Г. І. Ковальова, Т. М. Петрова, у сфері фізичної культури і спорту В.І. Авдеєнко, В.Г. Ареф'єва, О.С. Гончаренко, В.М. Пристинський, М.В. Дутчака, Т.Ю. Круцевич, М.О. Носко, О.В. Тимошенко та інші.

Мета статті. Розкрити та охарактеризувати програму навчальної дисципліни «Теорія і методика викладання бадмінтону».

Виклад основного матеріалу дослідження.

Бадмінтон – це досить проста і доступна спортивна гра, що не потребує великих стадіонів, а також складного обладнання, являє, на відміну від великого і настільного тенісу, чисту гру з льоту. У бадмінтон можна грати всюди, і він доступний людям будь-якого віку, але потрібно відзначити, що багато хто з нас знайомиться з бадмінтоном, а точніше з тим, що вони вважають бадмінтоном, як з веселою розвагою в умовах відпочинку на природі, мета якого – якомога довше утримати волан в повітрі. Справжній же бадмінтон настільки динамічний, що може витрусити з вас пару кілограмів за якихось годину-півтори, а від самого спортсмена при цьому потрібне поєднання цілого набору фізичних якостей, таких як: витривалість, швидкість, спритність, гнучкість, точність реакції, а також спеціальних спортивно-технічних навиків – високої техніки ударів, тактичної підготовки. Завдяки цьому бадмінтон є одним із засобів оздоровлення і розвитку психофізичних здібностей молоді, що вчить [3, с. 7]. Для гри потрібен лише невеликий чотирикутний майданчик, обладнаний на подвір'ї, в парку, на пляжі, поблизу студентського гуртожитку тощо.

Гра передбачає удари ракетками по м'ячу, що по черзі наносять суперники. М'яч (волан) має вигляд воронки з пір'ям. Після кожного удару він повинен перелітати через сітку і, не торкаючись поверхні майданчика, знову потрапляти під удар [1].

Бадмінтон не випадково привертає увагу людей різного віку, адже він сприяє розвитку таких життєво важливих фізичних якостей як швидкість, спритність, гнучкість, формує орієнтування та добру реакцію. Участь у грі спонукає до рішучих дій, що сприяє прояву сили волі, витримки, ініціативи, а у парних іграх – почуття товарищескості, тісної взаємодії тощо.

Відповідно до освітньо-професійної програми підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 014 Середня освіта (Фізична культура) розроблено програму навчальної дисципліни, яка впроваджена в освітній процес факультету фізичного виховання та спорту Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленко як складова змісту професійної підготовки майбутніх фахівців у галузі фізичної культури і побудована на відповідних наукових, педагогічних та методичних засадах із практично професійним спрямуванням.

Під час розробки навчальної дисципліни нами було використано загальнонауковий метод дослідження, який об'єднує широкий метод як теоретичних, так і практичних [4, с. 407-408]:

– аналіз полягає у тому, що предмет вивчення умовно або практично поділяється на складові елементи, тобто на частини об'єкта, певні ознаки, властивості. Кожна частина досліджується як частина цілого;

– синтез дозволяє поєднати розчленовані та дослідженні у процесі аналізу частини, встановити зв'язок між ними і пізнати предмет як єдине ціле. Вже на початку аналізу ми маємо певну уяву про предмет і процес. Тому, вже на перших стадіях, отримавши якісь дані, ми їх оцінюємо, тобто застосовуємо синтез. Отже, аналіз і синтез ми використовуємо паралельно.

Зміст матеріалу з навчальної дисципліни «Теорія і методика викладання бадмінтону» включає як практичні заняття, так і теоретичні розділи, направлені на формування фізичної культури здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Виховання різнобічно розвиненої особи має на увазі розвиток і вдосконалення усвідомленого, заснованого на глибоких знаннях та переконаннях, прагнення до досягнення гармонійної єдності фізичного і духовного в людині, звичці самостійно піклуватися про своє здоров'я і фізичне вдосконалення.

Дисципліна має міждисциплінарний характер. Вона інтегрує, відповідно до свого предмету, знання з медико-біологічних, психолого-педагогічних та інших наук, які сприяють підвищенню рівня фізичного розвитку, функціональному удосконаленню систем організму, набуттю основних життєво важливих рухових навичок, вмінь для подальшої професійної діяльності.

Мета вивчення навчальної дисципліни: сформувати у студентів знання щодо вивчення історії, теорії і методики викладання бадмінтону, оволодіти технічними прийомами та тактичними діями бадмінтону, набути необхідні знання, вміння і навички для самостійної педагогічної і організаційної роботи в різних ланках фізкультурно-спортивної діяльності.

Очікувані результати навчання з дисципліни:

– відтворити термінологію з бадмінтону;

– знати історію розвитку бадмінтону у світі та в Україні; основні прийоми техніки і тактики гри, методику їх навчання; основні правила гри; види робочої документації під час проведення змагань, жести судді під час гри;

- назвати загальні положення гри, назви ліній, розміри майданчика;
- продемонструвати виконання основних технічних прийомів і тактичних дій гри у бадмінтон;
- застосовувати на практиці основні прийоми техніки і тактики гри у бадмінтон;
- судити гру, показуючи суддівські жести;
- оцінювати рівень виконання технічних елементів та тактичних прийомів у бадмінтоні.

Програма навчальної дисципліни:

Змістовий модуль 1. Онови теорії і методика гри у бадмінтон

Тема 1. Історія виникнення і розвиток гри у бадмінтон.

(Короткий історичний огляд. Характеристика гри у бадмінтон. Техніка безпеки гри у бадмінтон)

Тема 2. Характеристика бадмінтону як виду спорту і засобу фізичного виховання.

(Майданчик для гри. Ракетки, волани, спортивний одяг. Способи тримання (хвату) ракетки.

Основні терміни та поняття)

Тема 3. Правила гри у бадмінтон

(Основні правила гри. Помилки під час виконання подачі. Проведення змагань)

Тема 4. Основи техніки і тактики гри у бадмінтон.

(Подачі в гри у бадмінтон. Удари в гри у бадмінтон. Пересування по майданчику. Тактика гри у бадмінтон. Техніко-тактичні комбінації)

Тема 5. Методика розвитку рухових якостей спортсмена. (Особливості розвитку витривалості (Сенсорне стомлення. Емоційне стомлення. Фізичне стомлення. Розвиток аеробної витривалості. Розвиток анаеробної витривалості. Розумове стомлення). Особливості розвитку швидкісно-силових якостей, координаційних здібностей, гнучкості (Швидкість пересування. Швидкість виконання ударів. Вдосконалення силових можливостей. Розвиток гнучкості. Розвиток спритності).

Засоби діагностики результатів навчання:

- 1) традиційні та тестові контрольні роботи;
- 2) усне опитування під час практичних занять;
- 3) самостійна робота.

Висновки з даного дослідження. З метою підготовки висококваліфікованих фахівців, пошуку нових підходів до організації освітнього процесу, формування, розширення й поглиблення теоретичних знань та практичних умінь, необхідних для організаторської, методичної та виховної роботи у галузі фізичної культури розроблено для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 014 Середня освіта (Фізична культура) навчального курсу «Теорія і методика викладання бадмінтону», який спрямовано на здобуття та розвиток достатнього для продуктивної професійної діяльності рівня компетентності у процесі навчання у закладі вищої освіти і практичній діяльності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

- Авдеєнко В.І. *Бадмінтон як спортивний і фізкультурно-оздоровчий продукт розвитку людства*. К. : Олімпійська література, 2006. 320 с.
- Медведева І.М. Комплексна програма навчання основам гри в бадмінтон студентів педагогічного профілю з ослабленим здоров'ям. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*. Випуск 12 (158) 2022. С. 71-76.
- Методичні рекомендації «Теоретико-методичні основи підготовки бадмінтоніста в умовах вузу»* (для студентів денної форми навчання усіх спеціальностей Академії з дисциплін «Фізичне виховання», «Фізична культура») / Харк. нац.акад. міськ. госп-ва; уклад.: О. К. Камаєва. Х.: ХНАМГ, 2011. 68 с.
- Момот О. О. Програмне забезпечення курсу «Технології створення здоров'язбережувального середовища у вищих навчальних закладах». *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2016. № 3 (57). С. 406-411.
- Пристинський В.М., Гончаренко О.С. *Бадмінтон як засіб фізичного виховання студентів* : методичні рекомендації. Слов'янськ : ДВНЗ «ДДПУ», 2013. 43 с.
- Пристинський В.М. *Ігровий метод у фізичному вихованні оздоровчої і реабілітаційної спрямованості* : посібник / за заг. ред. В.М. Пристинського, Т.М. Пристинської. – Слов'янськ; Донецьк : ДонІЗТ, 2006. – 69 с.

REFERENCES

- Avdeienko V.I. *Badminton yak sportyvnyi i fizkulturno-ozdorovchyi produkt rozvytku liudstva*. K.: Olympic Literature, 2006. 320 p.
- Medvedeva I.M. *Kompleksna prohrama navchannia osnovam hry v badminton studentiv pedahohichnoho profilu z oslablenym zdorovia*. *Naukovyi chasopys NPU imeni M. P. Drahomanova*. Vypusk 12 (158) 2022. S. 71-76.
- Metodychni rekomendatsii «Teoretyko-metodychni osnovy pidhotovky badmintonista v umovakh vuzu»* (dlia studentiv dennoi formy navchannia usikh spetsialnostei Akademii z dystsyplin «Fizyczne vykhovannia», «Fizyczna kultura») / Khark. nats.akad. misk. hosp-va; ukklad.: O. K. Kamaieva. Kh.: KhNAMH, 2011. 68 s.
- Momot O. O. *Prohramne zabezpechennia kursu «Tekhnologii stvorennia zdoroviazberezhuvального seredovishcha u vyshchikh navchalnykh zakladakh»*. *Pedahohichni nauky: teoriia, istoriia, innovatsiini tekhnologii*. 2016. № 3 (57). S. 406-411.

Prystynskiy V.M., Honcharenko O.S. Badminton yak zasib fizychnoho vykhovannia studentiv : metodychni rekomendatsii. Sloviansk : DVNZ «DDPU», 2013. 43 s.

Prystynskiy V.M. Ihrovyi metod u fizychnomu vykhovanni ozdorovchoi i reabilitatsiinoi spriamovanosti : posibnyk /za zah. red. V.M. Prystynskoho, T.M. Prystynskoi. – Sloviansk; Donetsk : DonIZT, 2006. – 69 s.

OLENA MOMOT

SERHII NOVIK

COURSE SOFTWARE «THEORY AND METHODS OF TEACHING BADMINTON»

Annotation. The article reveals the content and structure of the program of the academic discipline «Theory and methods of

teaching badminton», in accordance with the educational and professional training program for applicants of the first (bachelor's) level of higher education in the specialty 014 Secondary Education (Physical Culture), which is implemented in the educational process of the Faculty of Physical Education and Sports of the Poltava V. G. Korolenko National Pedagogical University, the goal is to form students' knowledge of the history, theory and methodology of badminton teaching, mastering the technical techniques and tactical actions of the game, acquiring the necessary knowledge, abilities and skills for independent pedagogical and organizational work in various branches of physical culture and sports activities.

The content of the material from the educational discipline «Theory and methods of teaching badminton» includes both practical classes and theoretical sections aimed at the formation of physical culture of students of the first (bachelor) level of higher education, based on deep knowledge and beliefs, striving to achieve a harmonious unity of physical and spiritual in a person, the habit of independently taking care of one's health and physical improvement.

The expected learning outcomes of the discipline are to reproduce badminton terminology; to know the history of the development of badminton in the world and in Ukraine; the main techniques and tactics of the game, the methodology of their training; game rules; types of working documentation during competitions, gestures of the judge; name the general provisions of the game, the names of the lines, the dimensions of the court; demonstrate the performance of basic technical techniques and tactical actions of badminton; apply in practice the main methods of technique and tactics; judge the game by showing referee gestures; evaluate the level of execution of technical elements and tactics in badminton.

Scientific studies devoted to the problem of the development of the sport - badminton have been analyzed.

Key words: badminton, future teacher of physical culture, physical culture, high school, educational discipline.